

انسان شناسی تجربی

انسان شناسی فلسفی

انسان شناسی عرفانی

انسان شناسی دینی

شناخت انسان از راه تجربه

شناخت انسان از راه تعقل

شناخت انسان از راه سیر و سلوک

شناخت انسان از راه روش نقلی

سمت و سوی درس ما بیش تر انسان شناسی اسلامی است.

دو دیدگاه درباره انسان

۱. دیدگاه مادی :

گروهی انسان را صرفاً یک امر مادی تفسیر می کنند و قوانین حسی و تجربی را بر آن حاکم می دانند

۲. دیدگاه الهی:

گروهی برای انسان علاوه بر جسم، روح قائلند و اگر هم به جسم توجه دارند، به دلیل تأثیر آن بر روح آدم است.

دو بعدی بودن انسان

انسان از نظر قرآن، مرگب از «روح» و «جسم» است. در آیات فراوانی از قرآن کریم به دو بعدی بودن انسان، اشاره شده است:

۱. ثم سواه و نفخ فيه من روحه

خدا اندام انسان را موزون ساخت و از روح خویش در وی دمید. (سوره سجده آیه ۹)

اگر خداوند روح را به خودش اضافه کرده این نوع اضافه را به سبب شرافتِ روح «اضافه تشریفی» می گویند. مثلاً می گوئیم «بیت الله» (خانه خدا) منظور ارزش و اهمیت مسجد است که از آن به خانه خدا تعبیر شده است. روح انسان جلوه خاصی از خداست و از خدا بودن او به شکل تجلی است.

• ۲. وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً
فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً
فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ
خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

• و به یقین انسان را از عصاره ای از گل آفریدیم سپس او را [به صورت] نطفه ای در جایگاهی استوار قرار دادیم سپس نطفه را بصورت علقه [خون بسته] ، و علقه را بصورت مضغه [چیزی شبیه گوشت جویده شده] ، و مضغه را بصورت استخوانهایی درآوردیم و بر استخوانها گوشت پوشاندیم سپس آن را آفرینش تازه ای دادیم . پس بزرگ است خدایی که بهترین آفرینندگان است!

حقیقت انسان

از نظر قرآن حقیقت و واقعیت انسان،
همان روح او است

۱. قرآن در این باره در آیه ۱۱ سوره سجده می فرماید:
قُلْ يَتُوفَاكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ بگو فرشته مرگ که بر شما
گمارده شده است شماها را می ستاند. اگر روح نیمی از
انسانیت و شخصیت انسان را تشکیل می داد، باید قرآن
کریم به جای "یتوفاکم" می فرمود: "یتوفی بعضکم".

۳. همچنین آیاتی که درباره شهدا سخن می گویند به صراحت بیان می دارند شهدا زنده اند و نزد پروردگار خویش از نعمت الهی بهره می برند، حال آن که جسم مادی آنان متلاشی شده است

ماهیت روح

ماهیت روح بر ما معلوم نیست. طبق آیه "وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي؛ (اسراء آیه ۸۵) درباره روح از تو می پرسند؛ بگو: روح از سنخ فرمان پروردگار من است.

مخلوقات بر دو قسم اند: خلقی و امری. پیدایش و استقرار موجودات خلقی، تدریجی است؛ اما پیدایش موجودات امری، که مجرد از ماده اند، دفعی و به صرف اراده ی خداوند است. روح انسان و ملائک از این قبیل اند؛ بنابراین معنای آیه چنین می شود که «بگو روح از موجودات امری است نه خلقی».

۱. مجرد بودن روح انسان :

روح، جسم یا جسمانی نیست، از این رو روح از چیزهایی لذت می‌برد که جسم را از آنها بهره‌ای نیست. جسم از خوردن لذت می‌برد، ولی از لذت ایثار بی‌خبر است.

۲. امتیاج روح به جسم:

روح با آن که خود مجرد است و هیچ ارتباطی با جسم
و ماده ندارد، در عمل به آن محتاج است

ویژگی های روح (۶)

۳. جاوید بودن نفس انسان

روح با مرگ بدن نمی‌میرد؛ بلکه همیشگی و جاویدان
است

۱. تجزیه ناپذیری

۱. از خواص ماده تجزیه پذیری است ؛ یعنی ، ماده رami توان به دو قسم و سپس به چهار قسم و ... تجزیه کرد؛ ولی امکان ندارد نفس حتی به تبع بدن به دو قسم و بیشتر تجزیه شود؛ یعنی ، هرگز (دو تا نیمه من) نخواهید داشت

۲. شناخت با علم حضوری

۲. ما انسان ها شخصیت انسانی خود را که از آن با من (روح) تعبیر می کنیم ، با علم حضوری می یابیم ولی بدن را باید به کمک اندام های حسی بشناسیم. پس من (نفس و روح) غیر از بدن است.

۳. ثبات شخصیت

۳- من موجودی است که در طول دهها سال با وصف وحدت و شخصیت حقیقی باقی می ماند در صورتی که اجزای بدن ، بارها عوض می شود . انسان از بچگی تا پیری هرگز احساس نمی کند چند نفر بوده ، در حالی که تمام سلول های بدنی او بدون شک چندین بار عوض شده و سلول جدید روپیده است.

۴. حالات خاص

همه انسان ها دچار حالاتی می شوند که آن حالات نمی تواند در جسم و اجزای مادی آن پدید آید حالاتی مثل غم ، شادی ، ترس ، امید ، یاس و ... بنابراین غیر از بدن باید چیزی در انسان باشد که این حالات را داراست که همان روح و نفس است .

۱. تله پاتی ذهنی

در تله پاتی، ارتباطی که بین دو نفر برقرار می
شود، به هیچ وجه به واسطهٔ عامل فیزیکی و
مادی (جسم) نیست، بلکه این ارتباط ذهنی و
نفسانی است

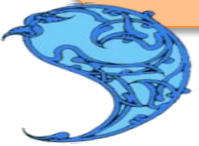
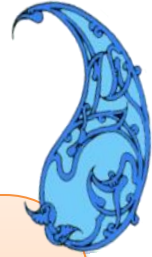

۲
۲. مشاهده جسم
خود (آتوسکپی):

برخی مبتلایان به سکتة قلبی یا افرادی که دچار سانحة رانندگی شدید شده اند، می گویند که در آن لحظات، در خارج از جسم خویش به مشاهده بدن خود مشغول شده اند.

۳. رویا های صادقانه:

شخصی بدون هیچ زمینه و پیش فرض و اطلاعات قبلی خوابی می بیند که بدون کم و کاست در آینده محقق می شود که نمی توان آنرا با سیستم مادی بدن مرتبط کرد.

۴. هیپنوتیزم یا خواب
مغناطیسی

خواب مغناطیسی، قدر و ارزش آن، در اروپا تا سال ۱۸۴۰ میلادی بر دانشمندان مخفی بود. از خواب مصنوعی در عالم پزشکی در مواردی که حل مشکلات معالجه ای به بن بست می رسد، استفاده می کنند.

۵. احضار

ارواح

حقیقات علمی و کاوش های تجربی، مسأله ی احضار ارواح را تأیید می کند. یک استاد انگلیسی به نام «هووسن» می گوید:

من و استادم «هرلوب» که هر دو مادی بودیم، بعد از ۱۲ سال تحقیق، امروز سخت باور داریم که ارتباط با ارواح و گفت گو با آنها ممکن است و دلایل قاطعی به دست آورده ایم.

۶. ارتباط با

ارواح

کسانی که در این دنیا تقوای الهی را پیشه کرده اند و به تهذیب نفس پرداخته‌اند، می‌توانند با ارواح مردگان ارتباط حاصل کنند و حتی از آنها سؤال کنند.

